

LAKEUDEN URSA RY.

Toimintakertomus vuodelta 2009

Toimintakertomuksen sisältö:

1. Tietoa yhdistyksestä	3
1.1 Yhdistyksen toimitilojen sijainti ja yhteystiedot.....	3
1.2 Jäsenmäärä.....	3
1.3 Jäseneksi liittyminen.....	3
1.4 Toiminnan rahoitus	3
1.5 Jäsenkokoukset.....	3
1.6 Hallinto 2009	4
1.7 Kirjasto ja lainaustoiminta	4
1.8 Kirjahankinnat yhteistilauksina	5
1.9 Havaintolaitteet	5
1.10 Luennot	5
2. Toiminta ja tapahtumat	6
2.1 Jäsenillat.....	6
2.2 Tähtinäytökset	6
2.3 Havainnoillat	6
2.4 Valtakunnallinen tähtiharrastusviikko 21.-27.9.2009.....	6
3. Matkat ja retket	7
3.1 Valtakunnalliset harrastustapahtumat.....	7
3.2 Retki Töysän-observatoriolle.....	7
4. Tiedotustoiminta ja julkisuus	7
4.1 Jäsenlehti ja Internet.....	7
4.2 Tiedottaminen.....	7
4.3 Lehtiartikkelit	7
4.4 Radio- ja TV-haastattelut.....	8
5. Sahannevan observatorio	8
5.1 Toiminnasta lyhyesti	8

1. Tietoa yhdistyksestä

1.1 Yhdistyksen toimitilojen sijainti ja yhteystiedot

Yhdistyksen toimitilat sijaitsevat Sahannevan observatoriolla, Tähtitornintien varrella Honkaylän läheisellä Sahannevalla. Virallinen käyntiosoite on Tähtitornintie 76, 60200 SEINÄJOKI.

Yhdistyksen yleinen sähköpostiosoite (sihteerille) on lakeus-ursa@lakeudenursa.fi

Yhdistyksen kotisivut löytyvät osoitteesta <http://www.lakeudenursa.fi>

1.2 Jäsenmäärä

Vuoden 2009 lopussa yhdistyksen jäsenmäärä oli yhteensä 227 henkilöä, tällä jäsenmäärällä Lakeuden Ursa kuuluu Suomen neljän suurimman tähtiharrastusyhdistyksen joukkoon.

1.3 Jäseneksi liittyminen

Yhdistyksen kotisivuilta www.lakeudenursa.fi löytyy jäsenanomuslomake, joka täytetään yhdistykseen liittymistä varten. Jäsentietolomakkeella voi ilmoittaa myös osoitteenmuutoksen. Jokainen uusi jäsen liitetään oletusarvoisesti yhdistyksen sähköpostilistalle sjursa-l@ursa.fi. Tällä pyritään saamaan yhdistyksen tiedotustoiminta mahdollisimman kustannustehokkaaksi ja ympäristöä säästäväksi.

Kotisivujen lisäksi Lakeuden Ursan jäseneksi voi liittyä myös jäsenilloissa tai muissa yhdistyksen järjestämissä harrastustapahtumissa ilmoittamalla asiasta yhdistyksen toimihenkilöille ja maksamalla jäsenmaksun. Halukkuutensa liittyä voi ilmoittaa myös sähköpostilla. Jokaisen jäsenen tietysti toivotaan omalta osaltaan edistävän yhdistyksen jäsenhankintaa.

1.4 Toiminnan rahoitus

Yhdistyksen toiminnan tärkein rahoituskanava ovat luonnollisesti jäsenmaksutuotot, jotka kuitenkin kattavat ainoastaan n. 10 % yhdistyksen vuotuisesta rahantarpeesta. Lisäksi toimintaa rahoitetaan yritysten ja yksityisten antamilla lahjoituksilla sekä kunnilta saatavilla toiminta-avustuksilla (jotka kuitenkin jäävät melko pieniksi). Satunnaisesti toimintaan saadaan apurahoja eri säätiöiltä.

1.5 Jäsenkokoukset

Kevätkokous pidettiin 29.3.2009 Sahannevan observatoriolla. Kokouksessa käsiteltiin sääntöjen määräämät kevätkokousasiat sekä syyskokouksesta siirtynyt tilintarkastajan valinta.

Syyskokous pidettiin 21.11.2009 Sahannevan observatoriolla. Kokouksessa käsiteltiin sääntöjen määräämät syyskokousasiat. Vuodelle 2010 hallitukseen valittiin uudelleen varsinaisista jäsenistä erovuorossa olevat Tuomas Huuki ja Janne Vikman, sekä varajäsenistä Tapani Koskinie-mi ja Maarit Alkkiomäki.

1.6 Hallinto 2009

Hallituksen jäsenet ja toimihenkilöt vuonna 2009 olivat:

Puheenjohtaja	Marko Myllyniemi
Varapuheenjohtaja	Kalevi Lehtimäki
Sihteeri	Eeva-Liisa Vaivila
Rahastonhoitaja	Janne Vikman
Hallituksen jäsenet	Kalevi Lehtimäki Eeva-Liisa Vaivila Tuomas Huuki Janne Vikman
Varajäsenet	Tapani Koskiniemi Maarit Alkkiomäki Erkki Tervola Niko Honkonen
Tilintarkastaja	Jyrki Oksanen
Varatilintarkastaja	Juha Koivisto

Hallitus kokoontui vuoden 2009 aikana 2 kertaa. Kokouksissa valmisteltiin sääntömääräisiä kokouksia ja muita yhdistysasioita.

1.7 Kirjasto ja lainaustoiminta

Yhdistyksellämme on oma kirjasto observatoriolla ja se on kaikkien jäsenten käytettävissä. Kirjaston lehtiosastolta löytyy *Tähdet ja Avaruus* -lehden vuosikerrat vuodesta 1975 alkaen, *Ursa Minor* -lehtien vuosikertoja sekä runsas valikoima ulkomaisia tähtitiedelehtiä (mm. *Sky & Telescope*, *Astronomy*, *Deep Sky*, *Astrophotography*).

Yhdistyksen kirjastoon saatiin Ursalta seuraavat vuoden 2009 aikana ilmestyneet julkaisut:

- ⊕ Tähdet 2010 - Ursan vuosikirja
- ⊕ Ukkosta ilmassa
- ⊕ Galilein elämät
- ⊕ Universumi tietokoneessa
- ⊕ Paratiisista katsoen

Valtakunnallisen Ursan vuotuisella kirjalahjoituksella on merkittävä osuus uusien kirjojen saannissa yhdistyksen kirjastoon, sillä yhdistyksen omilla varoilla uusia kirjoja pystytään hankkimaan hyvin satunnaisesti.

Kirjaston kirjat ja lehdet ovat kaikkien yhdistyksen jäsenten lainattavissa, periaatteellinen lainausaika on noin yksi kuukausi. Lainaukset ja niiden palautukset merkitään erityiseen lainauskansioon, joka löytyy tornilta.

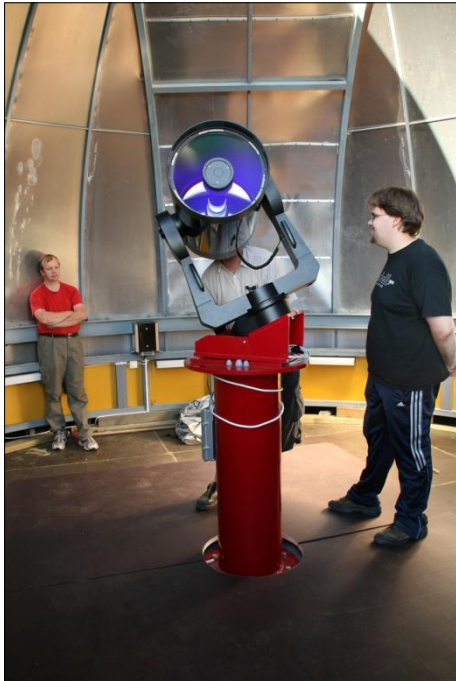
Lainattavassa materiaalissa poikkeuksen tekevät Tähtiaika ja Tähdet ja Avaruus -lehden sekä Sky & Telescope -lehtien 1970-lukujen vuosikerrat, joiden lainaus on mahdollista ainoastaan hallituksen jäsenille, johtuen niiden jokin asteisesta harvinaisuusstatuksesta. Näiden sisältöön tutustuminen on kuitenkin kaikille mahdollista observatorion kirjastossa.

Jäsenet käyttivät yhdistyksen kirjastoa ahkerasti kerhoiltojen ja erilaisten muiden tilaisuuksien yhteydessä, minkä lisäksi vuoden 2009 aikana kirjastossa kertyi kaikkiaan 60 lainaustapahtumaa.

1.8 Kirjahankinnat yhteistilauksina

Lakeuden Ursan jäsenillä on mahdollisuus hankkia yhdistyksen kautta Ursan julkaisemia kirjoja edullisina yhteistilauksina. Syksyllä tilattiin Tähdet 2010 -vuosikirjaa ja muutamia muita Ursan julkaisuja yhteistilauksena. Observatoriolla pyritään pitämään pientä varastoa Planisfäärejä sekä Tähdet -vuosikirjoja myynnissä.

1.9 Havaintolaitteet

Observatorion päähavaintolaite on 14" Meade LX200GPS Schmidt-Cassegrain -teleskooppi, jonka peilin läpimitta on siis 370 mm ja vapaa apertuuri 356 mm, sekä polttoväli 3556 mm.

Meade-teleskoopin päällä apukaukoputkena toimii Sky-Watcher Equinox-100 Pro -linssiteleskooppi, joka on suunniteltu erityisesti valokuvauskäyttöön. Teleskoopin linssin läpimitta on 100 mm ja polttoväli 900 mm.

Lisäksi Yhdistyksen käytössä on vuonna 1987 hankittu JS-Observatoryn valmistama 205/1000 mm ekvatoriaalinen Dobson-teleskooppi, jota käytetään pääasiassa yhdistyksen Aurinkonäytösten pitämiseen.

Yhdistyksellä on myös toinen, 203/1000 mm peiliteleskooppi, jossa on seurantamoottorilla varustettu ekvatoriaalinen Dobson-jalusta. Itse teleskooppi odottaa kunnostusta, kuten mm. uutta tarkennuslaitetta.

1.10 Luennot

Vuoden 2009 aikana järjestettiin kaksi yleisöluentoa, jotka olivat melkoisia menestyksiä. Huh-tikuussa Marianne Ridderstad kävi luennoimassa aiheesta *Astrobiologia – elämää avaruudessa?* Luento pidettiin Seinäjoen lyseolla ja luennolla oli 72 kuulijaa.

Lokakuun alussa tähtitieteen professori Esko Valtaoja luennoi Framin auditoriossa aiheesta *Maailmankaikkeus: mitä tiedämme siitä ja miksi?* Valtaojan luento oli Lakeuden Ursan historian menestyksekkäin, yleisöä luennolla oli 360 henkilöä.

2. Toiminta ja tapahtumat

2.1 Jäsenillat

Vuoden aikana pidettiin sekä kevätkaudella (tammikuu-kesäkuun alku) että syyskaudella (elokuu-joulukuun alku) joka toinen keskiviikko jäseniltoja, kesäkaudella kerhoiltoja ei vietetty. Kerhoilloissa keskusteltiin luonnollisesti tähtitieteestä, sen harrastamisesta, havaintovälineistä ja yhdistyksen toiminnasta sekä pidettiin tähtinäytöksiä kelin salliessa. Jäseniltoja kertyi vuoden aikana kaikkiaan noin parisenkymmentä.

2.2 Tähtinäytökset

Tähtinäytöksiä yleisölle järjestettiin pääasiassa yhdistyksen kerhoiltojen yhteydessä. Suurimpana ongelmana yleisönäytösten järjestämisessä on tähtinäyttäjien puute, joten jatkossa yleisölle suunnattujen näytösten kohtalo on harkittava uudelleen (ja mahdollisesti jopa luovuttava niistä).

Tilausnäytöksissä observatorioon ja maailmankaikkeuden ihmeisiin kävi tutustumassa ainoastaan kolme ryhmää. Syyskausi oli kevätkautta vilkkaampi, tornilla kävi peräti kahdeksan ryhmää.

2.3 Havainnoillat

Syyskausi sujui täysin pilvisyyden merkeissä, ainoastaan pari selkeää iltaa yhdistyksen jäsenet ehtivät käyttää hyväkseen.

2.4 Kurssit

Syyskaudella 2009 observatoriolla järjestettiin "Meade-kurssi", johon otti osaa 14 kurssilaista. Kurssin tavoitteena oli, että osallistujat osaisivat kurssin jälkeen käyttää observatorion havaintolaitteita itsenäisesti ilman opastusta. Käyttöä voi edelleen harjoitella esim. kerhoiltojen yhteydessä.

2.5 Valtakunnallinen tähtiharrastusviikko 21.-27.9.2009

Lakeuden Ursa osallistui Valtakunnallisen tähtiharrastusviikon viettoon pitämällä avoimet ovet observatoriolla keskiviikkona 23.9. ja torstaina 24.9. Uusi järjestely kahdesta illasta entisten kolmen sijaan osoittautui erinomaiseksi ratkaisuksi, sillä yleisömäärät olivat 70+65 henkilöä eli 135 yhteensä, mikä on avoimien ovien ennätys. Samaa linjaa jatketaan jatkossakin.

3. Matkat ja retket

3.1 Valtakunnalliset harrastustapahtumat

Yhdistyksen varapuheenjohtaja Kalevi Lehtimäki osallistui Lakeuden Ursan edustajana Utsjon Ursan järjestämälle Cygnus 2009 -kesäleirille, joka pidettiin Utsjoella heinäkuun loppupuolella.

3.2 Retki Töysän-observatoriolle

Lakeuden Ursalaiset tekivät lauantaina 19.9.2009 tutustumisretken Töysään Suomenselän Pegasuksen observatoriolle.

4. Tiedotustoiminta ja julkisuus

4.1 Jäsenlehti ja Internet

Yhdistyksemme julkaisee *Kassiopeja* -nimistä jäsenlehteä, jonka yhdistyksen jäsenet saavat jäsenetuna ilmaiseksi, minkä lisäksi lehti on postitettu useimpien tähtiharrastusyhdistysten kirjastoon.

Ilmestymistiheys on ollut keskimäärin kerran vuodessa, mutta vuoden 2009 aikana lehti ei ilmestynyt resurssipulasta ja taloudellisista syistä johtuen.

Yhdistyksen kotisivut löytyvät nykyään oman verkkotunnuksen, www.lakeudenursa.fi, takaa. Sahannevan observatorion sivut puolestaan löytyvät osoitteesta torni.lakeudenursa.fi. Loppuvuodesta 2009 kotisivujen julkaisualusta siirrettiin Wordpress blogiohjelmistolta oikealle sisälönhallintajärjestelmälle, Joomla 1.5:lle.

Yhdistyksen toiminnasta puolestaan tiedotetaan sähköpostilistalla sjursa-l@ursa.fi, jonka palvelun meille edelleen tarjoaa valtakunnallinen URSA (samoin kuin tapahtumakalenterin). Pari vuotta sitten päätettiin liittää jokainen sähköpostin omaava yhdistyksen jäsenen sähköpostilistalle automaattisesti, ellei jäsen tätä erikseen kiellä. Sähköpostilistalle liittyminen käy kätevästi yhdistyksen kotisivujen kautta tai ilmoittamalla liittymishalukkuudesta yhdistyksen toimihenkilöille.

Ympäristönsuojelullisten näköseikkojen kannalta on järkevää käyttää sähköistä tiedottamista aina, kun se vain on mahdollista. Sähköpostia käyttämällä säästyy paitsi paperia ja värijauhetta (joka vaikuttaa suoraan luontoon) niin myös postikulut, joka vaikuttaa yhdistyksen talouteen.

4.2 Tiedottaminen

Jäsenilloista ja muusta Lakeuden Ursan toiminnasta tiedotettiin paikallisten Etelä-Pohjanmaa- ja Ilkka-lehtien seuratoimintapalstalla sekä Tähdet ja Avaruus -lehdessä. Näiden lisäksi toiminnasta tiedotettiin yhdistyksen kotisivujen tapahtumakalenterissa sekä sähköpostilistalla.

4.3 Lehtiartikkelit

Yhdistyksen näkyvyys lehtiartikkeleissa oli viime vuonna luvattoman heikkoa, ainoastaan syyskuussa Tähtiharrastusviikon lehdistöiedote julkaistiin Ilkassa, Pohjalaisessa ja Ilmajokilehdessä, sekä Pohjalaisessa Tähtiharrastusviikolla tehty artikkeli. Valtaojan luennoista kertova lehdistöiedote julkaistiin maakunta- ja paikallislehdissä sekä juttu Valtaojasta Ilkassa, mutta Lakeuden Ursan osuus jäi näissä melko vähäiseksi.

4.4 Radio- ja TV-haastattelut

Keväällä 2009 annettiin yksi radiohaastattelu.

5. Sahannevan observatorio

5.1 Toiminnasta lyhyesti

Paria luentoa lukuun ottamatta Lakeuden Ursan kerhoillat pidettiin kaikki Sahannevan observatoriolla.

Maailmanlaajuisen laman vaikutuksia yhdistyksen toimintaan on vaikea arvioida, sillä vaikka kevättalvella 2009 observatorioon ja maailmankaikkeuden ihmeisiin kävi tutustumassa ainoastaan kolme tilausnäytösryhmää, niin syyskaudella 2009 torniin kävi tutustumassa kahdeksan tilausnäytösryhmää eli yhteensä 11 ryhmää kuten edellisenäkin vuotena.

Tilausnäytösryhmistä puolet oli koululaisryhmiä, yksi yritysryhmä ja kolme aikuisryhmää.

Loppukesän ja syksyn aikana observatorion pysäköintipaikalle rakennettiin kunnollinen kaksipyttyinen *Astrohuussi*, jonka viimeistely tosin jäänee kevääseen 2010 käsittäen maalauksen, mahdolliset sisäseinän eristystyöt ja oven lukon korjaamisen.

Observatoriolle syksyllä 2008 rakennettu pikkutorni eteni myös syksyn talkoissa sen verran, että keskipilarin tasoitusvalu saatiin suoritettua, tilapäistä lattiaa tehtyä ja paranneltua eteistä.

Erityisesti pilviset kelit ja keskelle työviikkoa osuneet selkeät jaksot vaikeuttivat observatorion tehokasta tähtiharrastuskäyttöä syyskaudella 2009.

Edelleen suurimman huolenaiheen observatorion talvikäytössä aiheuttivat Tähtitornintien ja observatorion pysäköintialueen talvikunnossapito.